Rättsfallssamlingen

FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT
MANUEL CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA
föredraget den 18 september 2019[1]

Mål C-678/18

Procureur-Generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden

(begäran om förhandsavgörande från Hoge Raad der Nederlanden (Högsta domstolen, Nederländerna))

”Begäran om förhandsavgörande – Upptagande till sakprövning – Artikel 267 FEUF – Begreppet tvist – Kassationstalan i lagens intresse – Orubblighet för den situation som fastställts i den överklagade domen – Formgivning – Interimistiska åtgärder, inklusive skyddsåtgärder – Behörighet för de nationella domstolarna i första instans att handlägga förfaranden om interimistiska åtgärder – Exklusiv behörighet för domstolar för gemenskapsformgivningar”

1. Förordning (EG) nr 6/2002[2] föreskrev att medlemsstaterna inom sina territorier skulle utse en eller flera ”domstolar för gemenskapsformgivningar” med exklusiv behörighet att pröva vissa mål rörande intrång i och ogiltigförklaring av gemenskapsformgivning (artikel 81).

2. När Nederländerna skulle genomföra detta påbud tilldelades Rechtbank Den Haag (Förstainstansdomstolen i Haag, Nederländerna) denna exklusiva behörighet och en av domarna vid denna domstol tilldelades dessutom behörighet att besluta om interimistiska åtgärder, inklusive skyddsåtgärder.

3. Hoge Raad der Nederlanden (Högsta domstolen, Nederländerna) hyser emellertid tvivel om huruvida den sistnämnda bestämmelsen (det vill säga att domaren vid specialdomstolen för gemenskapsformgivningar ska ha exklusiv behörighet att besluta om interimistiska åtgärder, inklusive skyddsåtgärder, i tvister enligt artikel 81 i förordning nr 6/2002) är förenlig med andra bestämmelser i den förordningen.

4. Den hänskjutande domstolens tvivel har uppkommit till följd av en debatt i Nederländerna, där olika domstolar i första och andra instans, som inte är domstolar för gemenskapsformgivningar, har förklarat sig behöriga att pröva ansökningar om interimistiska åtgärder, inklusive skyddsåtgärder, i mål rörande intrång i och ogiltigförklaring av gemenskapsformgivningar.

I. Tillämpliga bestämmelser

A. Unionsrätten. Förordning nr 6/2002

5. Avdelning IX handlar om ”Behörighet och förfarande i mål om gemenskapsformgivningar”.

1 Originalspråk: spanska.

2 Rådets förordning (EG) nr 6/2002 av den 12 december 2001 om gemenskapsformgivning (EGT L 3, 2002, s. 1).

6. Avsnitt 2 i denna avdelning, vilket innefattar artiklarna 80–92, handlar om ”Tvister om intrång i och giltighet av gemenskapsformgivningar”.

7. I artikel 80 (”Domstolar för gemenskapsformgivningar”) föreskrivs följande:

”1. Medlemsstaterna skall inom sina territorier utse så få nationella domstolar i första och andra instans som möjligt (domstolar för gemenskapsformgivningar), vilka skall utöva de funktioner som tilldelas dem enligt denna förordning.

…”

8. Artikel 81 (”Behörighet i fråga om intrång och giltighet”) har följande lydelse:

”Domstolarna för gemenskapsformgivningar skall ha exklusiv behörighet i fråga om

a) talan om intrång och, om sådan talan är tillåten enligt nationell lag, talan om fara för intrång i rätten till gemenskapsformgivningar,

b) fastställelsetalan om att det inte föreligger något intrång i gemenskapsformgivningar, om sådan talan är tillåten enligt nationell lag,

c) talan om ogiltigförklaring av en oregistrerad gemenskapsformgivning,

d) genkäromål i samband med ogiltigförklaring av en gemenskapsformgivning som väcks i samband med talan enligt punkt a.”

9. Artikel 90 (”Interimistiska åtgärder, inklusive skyddsåtgärder”) har följande lydelse:

”1. De interimistiska åtgärder, inklusive skyddsåtgärder, som enligt en medlemsstats lagstiftning är möjliga avseende ett nationellt formskydd skall en gemenskapsformgivning kunna begäras vid den statens domstolar, däribland domstolarna för gemenskapsformgivningar, även om en domstol för gemenskapsformgivningar i en annan medlemsstat enligt denna förordning är behörig att avgöra själva saken.

2. I mål om interimistiska åtgärder, inklusive skyddsåtgärder, kan en sådan invändning om en gemenskapsformgivnings ogiltighet som görs av svaranden på annat sätt än genom genkäromål tas upp till prövning. Artikel 85.2 skall dock även tillämpas.

3. En domstol för gemenskapsformgivningar vars behörighet grundas på artikel 82.1, 82.2, 82.3 eller 82.4 är behörig att besluta om interimistiska åtgärder, inklusive skyddsåtgärder, vilka, förutsatt att förfarandet för erkännande och verkställighet sker i enlighet med bestämmelserna i avdelning III i verkställighetskonventionen, skall äga giltighet inom varje medlemsstats territorium. Ingen annan domstol har sådan behörighet.”

10. Avsnitt 3 i avdelning IX (artiklarna 93 och 94) handlar om ”Andra tvister om gemenskapsformgivningar”.

11. Artikel 93 (”Kompletterande bestämmelser om behörighet för andra nationella domstolar än domstolar för gemenskapsformgivningar”) har följande lydelse:

”1. I den medlemsstat vars domstolar är behöriga enligt artikel 79.1 eller 79.4 skall annan talan i fråga om gemenskapsformgivningar än sådan som avses i artikel 81 föras vid de domstolar som skulle ha haft geografisk och materiell behörighet i fråga om talan som rör ett nationellt formskydd i den staten.

…”

B. Nationell rätt

1. Wet op de rechterlijke organisatie (lagen om domstolsväsendet)

12. Artikel 78 har följande lydelse:

”1. Hoge Raad ska pröva ett överklagande av handlingar, domar, avgöranden och beslut från domstolar i första och andra instans som ingetts av en part eller av Procureur-Generaal bij de Hoge Raad i lagens intresse.

…

7. En kassationstalan ’i lagens intresse’ får inte väckas om parterna kan göra gällande ett ordinärt rättsmedel och medför inga nackdelar för parternas rättigheter.”

13. Enligt artikel 111.2 c är Procureur-Generaal bij de Hoge Raad behörig att väcka kassationstalan i lagens intresse.

2. Lagen av den 4 november 2004 om genomförande av rådets förordning om gemenskapsformgivningar och utseende av domstol för gemenskapsformgivningar (lagen om genomförande av formgivningsförordningen)[3]

14. I artikel 3 föreskrivs följande:

”För varje talan som avses i artikel 81 i förordningen är endast Rechtbank Den Haag behörig domstol i första instans och i mål om interimistiska åtgärder domaren med behörighet att besluta om interimistiska åtgärder vid denna domstol.”

II. Faktiska omständigheter i det nationella målet och tolkningsfrågan

15. Spin Master är ett kanadensiskt företag som tillverkar leksaker. Under varumärket ”Bunchems” saluför företaget leksaksbollar i olika färger. Bollarna ”hakar i” varandra och gör det möjligt att skapa alla möjliga former och figurer. Den 16 januari 2015 registrerades en gemenskapsformgivning med nummer 002614669–0002 i Spin Masters namn för nämnda leksaksbollar.

16. Under varumärket ”Linkeez” saluför även High5 leksaksbollar i olika färger. Bollarna ”hakar i” varandra och gör det möjligt att skapa alla möjliga former och figurer.

17. Spin Master vände sig till domaren med behörighet att besluta om interimistiska åtgärder vid Rechtbank Amsterdam (Förstainstansdomstolen i Amsterdam, Nederländerna) och inledde ett förfarande för vidtagande av sådana åtgärder på grund av intrång i den registrerade gemenskapsformgivningen. Spin Master yrkade närmare bestämt att High5 skulle förbjudas att saluföra produkterna inom Nederländernas territorium.

3 (Nederlandse) Wet van 4 november 2004 tot uitvoering van de verordening van de Raad van de Europese Unie betreffende Gemeenschapsmodellen houdende aanwijzing van de rechtbank voor het Gemeenschapsmodel (Uitvoeringswet EG-verordening betreffende Gemeenschapsmodellen) (Stb. 2004/573). Nedan kallad lagen av den 4 november 2004.

18. I det förfarandet gjorde High5 gällande *in limine litis* att Rechtbank Den Haag (Förstainstansdomstolen i Haag) hade exklusiv behörighet att pröva tvisten och att Rechtbank Amsterdam saknade behörighet.

19. Den 12 januari 2017 underkände domaren med behörighet att besluta om interimistiska åtgärder vid Rechtbank Amsterdam (Förstainstansdomstolen i Amsterdam) invändningen om avsaknad av behörighet, på grundval av artikel 90.1 i förordning nr 6/2002, och beslutade om ett antal interimistiska åtgärder. [4] I samma beslut slog Rechtbank Amsterdam fast att fristen för att väcka talan rörande själva sakfrågan, i enlighet med artikel 1019i i civilprocesslagen var sex månader räknat från dagen för beslutet.

20. Efter det att Procureur-Generaal påpekat att det i nederländsk rättspraxis råder olika uppfattningar om huruvida domare med behörighet att besluta om interimistiska åtgärder vid andra förstainstansdomstolar än Rechtbank Den Haag (Förstainstansdomstolen i Haag) är behöriga att besluta om sådana åtgärder i dessa tvister, väckte denne en kassationstalan ”i lagens intresse” mot det beslut som domaren med behörighet att besluta om interimistiska åtgärder vid Rechtbank Amsterdam hade fattat.

21. Procureur-Generaal anförde följande skäl för kassationstalan:

– Enligt nederländsk lag är det bara domaren vid Rechtbank Den Haag (Förstainstansdomstolen i Haag) som är behörig att besluta om interimistiska åtgärder i mål om intrång i gemenskapsformgivningar.

– Artikel 90.2 i förordning nr 6/2002 är inte tillämplig på sådana tvister som avses i artikel 81, vilket framgår av förordningens lagstiftningshistorik och ”ekonomi”.

22. Mot bakgrund av detta har Hoge Raad der Nederlanden beslutat att hänskjuta följande fråga till EU-domstolen för ett förhandsavgörande:

”Ska artikel 90.1 i förordning nr 6/2002 tolkas så, att den förpliktar medlemsstaterna att tillerkänna alla däri nämnda domstolar behörighet att besluta om interimistiska åtgärder eller skyddsåtgärder, eller står det medlemsstaterna – helt eller delvis – fritt att uteslutande anförtro uppdraget att besluta om sådana åtgärder åt de domstolar som i enlighet med artikel 80.1 i förordning nr 6/6002 har utsetts till domstolar (i första och andra instans) för gemenskapsformgivningar?”

III. Förfarandet vid EU-domstolen

23. Begäran om förhandsavgörande inkom till domstolens kansli den 5 november 2018.

24. Procureur-Generaal, den nederländska regeringen och kommissionen har inkommit med skriftliga yttranden. Det har inte ansetts nödvändigt att hålla förhandling.

4 Bland annat förbjöds High5, vid äventyr av vite, att saluföra leksaksbollarna och tillbehören till dem och företaget ålades att kräva att professionella inköpare skulle skicka tillbaka dem, mot återbetalning av priset och ersättning för transportkostnader. High5 ålades dessutom att skicka en förteckning över sina leverantörer och sina kunder till Spin Master, med uppgift om vilka produkter som har levererats.

IV. Bedömning

25. Tolkningsfrågan handlar enbart om huruvida den exklusiva behörigheten för (special)domstolarna för gemenskapsformgivningar att pröva vissa mål om intrång och ogiltigförklaring i enlighet med artiklarna 80 och 81 i förordning nr 6/2002, omfattar sådana interimistiska åtgärder, inklusive skyddsåtgärder, som avses i artikel 90 i samma förordning.

26. Frågan uppkommer på grund av att nämnda artikel 90, i strid med denna exklusivitet, tycks göra det möjligt att, vad beträffar gemenskapsformgivningar, ansöka hos andra domstolar i medlemsstaterna (det vill säga inte bara specialdomstolarna) om beslut om interimistiska åtgärder, inklusive skyddsåtgärder.

27. Innan jag går in på svaret på frågan bör det klargöras huruvida det rör sig om en tvist som uppfyller villkoren i artikel 267 FEUF, vilket den hänskjutande domstolen låter antyda i sitt beslut att begära förhandsavgörande.

A. Huruvida tolkningsfrågan kan tas upp till sakprövning

28. Tolkningsfrågan har ställts mot bakgrund av en kassationstalan ”i lagens intresse”, som Procureur-Generaal, får väcka mot avgöranden i domstolar i första och andra instans mot vilka det inte finns några ordinära rättsmedel.

29. Syftet med en sådan kassationstalan är att åstadkomma en enhetlig rättstillämpning. Den får väckas när den fråga som tvisten avser uppkommer i ett stort antal mål och rättspraxis tillhandahåller olika lösningar i avsaknad av ett avgörande från Hoge Raad (Högsta domstolen).

30. Det rör sig om en processrättslig mekanism som i högsta möjliga grad stärker kassationstalans traditionella funktion att skapa en enhetlig tolkning (det vill säga att skydda lagen, i objektiv mening, snarare än parternas subjektiva intressen). Till detta kommer funktionen, ”i lagens intresse”, att skapa prejudikat för framtiden, om än utan konkreta konsekvenser för den bakomliggande tvisten, vars utgång inte påverkas. För det fall att kassationstalan bifalls ska den överklagade domen upphävas, även om det inte påverkar parternas rättsliga situation, vilken redan slutgiltigt har fastställts i lägre instans.

31. Hoge Raad (Högsta domstolen) är utan tvekan en domstol mot vars avgöranden det inte finns något rättsmedel, i den mening som avses i artikel 267 FEUF. För det fall att det råder tvivel om tolkningen av en unionsrättslig bestämmelse, är den således skyldig att begära ett förhandsavgörande från EU-domstolen.

32. Även om det godtas att den hänskjutande domstolen generellt utför domstolsuppgifter, skulle det kunna tänkas att tolkningsfrågan borde avvisas på grund av att det vid en kassationstalan i lagens intresse inte föreligger någon verklig tvist mellan parterna.

33. Jag anser emellertid inte att en sådan invändning kan godtas. Domstolen har sedan lång tid tillbaka avvisat kravet på att tolkningsfrågan ska ställas inom ramen för ett kontradiktoriskt förfarande.[5] Såsom generaladvokat Ruiz-Jarabo Colomer konstaterade, är det även möjligt att ställa en tolkningsfråga ”utan att det föreligger en tvist. Det avgörande är således att den som begär domstolens hjälp utövar dömande verksamhet och anser sig behöva en tolkning av gemenskapsrätten för att fälla avgörande, varvid det saknar betydelse att ingen förhandling förekommer i det förfarande som ligger till grund för frågan”.[6]

34. Om det såsom i förevarande mål har funnits en föregående tvist mellan parter och avgörandet i första instans har överklagats till eller blivit föremål för en kassationstalan vid en högre instans, ”ska … [den] domstol som avgör målet om överklagande i princip anses utgöra en domstol i den mening som avses i artikel [267 FEUF], som är behörig att hänskjuta en tolknings- eller giltighetsfråga till [EU]-domstolen”.[7]

35. Den omständigheten att de tvistande parternas individuella situation inte påverkas av innehållet i den dom som meddelas i lagens intresse, saknar betydelse i detta sammanhang. Tvärtom ger den allmängiltiga verkan av här typen av domar dem en egenskap som just på grund av att de sträcker sig längre än det enskilda fallet, gott och väl motiverar att Hoge Raad (Högsta domstolen) får vända sig till EU-domstolen för att dess svar, då den tolkar unionsrätten, ska få större räckvidd och därigenom säkerställa att förordning nr 6/2002 tillämpas enhetligt av alla domstolar i Nederländerna.

36. Sammanfattningsvis anser jag att det inte föreligger något hinder för att ta upp tolkningsfrågan till sakprövning.

B. Prövning i sak

37. Förordning nr 6/2002 har valt en modell med specialdomstolar: det ska i varje medlemsstat utses så få nationella domstolar som möjligt (kallade domstolar för gemenskapsformgivningar), vilka ska fatta beslut om ogiltigförklaring av och intrång i gemenskapsformgivningar.

38. Denna regel, som kommer till uttryck i artiklarna 80 och 81 i förordningen, innebär att prövningen *i sak* av sådana tvister endast ska göras av dessa domstolar för gemenskapsformgivningar, i sin egenskap av experter på detta område, även om detta inte är någon omtvistad fråga.

39. Artikel 90.1 i samma förordning tycks emellertid följa en annan logik, där större hänsyn tas till effektivitetsprincipen än till principen om specialdomstolar, när det gäller interimistiska åtgärder, inklusive skyddsåtgärder.[8] Sådana åtgärder ”skall [för] en gemenskapsformgivning kunna begäras vid den statens domstolar, däribland domstolarna för gemenskapsformgivningar”.

40. Vid första anblicken försvinner i artikel 90 den exklusivitet som föreskrivs i artikel 81, vilket gör det möjligt för andra nationella domstolar än specialdomstolen att agera, om än bara för att fatta beslut om interimistiska åtgärder, inklusive skyddsåtgärder. Vad beträffar dessa åtgärder, motiverar kraven på skyndsamhet och de olika behöriga domstolarnas större geografiska närhet en decentraliserad lösning, i stället för en koncentration till en enda domstol.[9]

5 Dom av den 14 december 1971, Politi (43/71, EU:C:1971:122), dom av den 21 februari 1974, Birra Dreher (162/73, EU:C:1974:17), dom av den 18 juni 1998, Corsica Ferries (C-266/96, EU:C:1998:306), och dom av den 25 juni 2009, Roda Golf & Beach Resort (C-14/08, EU:C:2009:395), punkt 33.

6 Förslag till avgörande i målet De Coster (C-17/00, EU:C:2001:366), punkt 30.

7 Dom av den 16 december 2008, Cartesio (C-210/06, EU:C:2008:723), punkterna 57–59.

8 Vilken typ av åtgärder som får vidtas har inte harmoniserats i förordning nr 6/2002: i varje medlemsstat ska de åtgärder tillämpas som föreskrivs i den nationella lagstiftningen.

9 Som jag tidigare har nämnt godtar förordning nr 6/2002 att det i varje medlemsstat inte finns en utan flera (”så få som möjligt”) specialdomstolar för gemenskapsformgivningar. Nederländerna har valt en enda domstol.

41. Ordalydelsen i artikel 90.1 i förordning nr 6/2002 talar för en sådan tolkning nämligen att, alla domstolar i en medlemsstat (det får uppfattas så att det syftar på de domstolar som prövar tvister om formskydd i den medlemsstaten) får fatta beslut om den här typen av åtgärder. Formuleringen ”däribland domstolarna för gemenskapsformgivningar” talar för att det inte behöver vara en specialdomstol och att specialdomstolarna anses ha samma behörighet som de andra domstolarna när det gäller interimistiska åtgärder, inklusive skyddsåtgärder. [10]

42. Såväl Procureur-Generaal [11] som den nederländska regeringen har emellertid gjort gällande att artikel 90 i förordning nr 6/2002 inte påverkar räckvidden av artikel 81 och inte heller utgör något undantag från det som föreskrivs där. Enligt dem ligger artikel 81 till grund för specialdomstolarna för gemenskapsformgivningarnas behörighet i alla skeden av förfarandet om ogiltigförklaring eller intrång, vilket innefattar interimistiska åtgärder. De menar att artikel 90 handlar om andra taleformer än de som avses i artikel 81.

43. Kommissionen förespråkar en annan lösning. Artikel 90.1 i förordning nr 6/2002 gör det möjligt att uppfatta det så att det är domstolarna i medlemsstaterna, ”däribland domstolarna för gemenskapsformgivningar”, som är behöriga att fatta beslut om interimistiska åtgärder rörande gemenskapsformgivningar. Det innebär att den erbjuder en möjlighet att välja mellan (special)domstolar för gemenskapsformgivningar och andra domstolar som inte är specialdomstolar (men som har allmän behörighet att pröva tvister rörande formskydd). Jag anser att det är denna ståndpunkt som bäst överensstämmer med bestämmelsens tolkning.

44. Till stöd för denna ståndpunkt har Procureur-Generaal hänvisat till Protocol on the settlement of litigation concerning the infringement and validity of Community Patents. [12] Enligt Procureur-Generaal följer artikel 90 i förordning nr 6/2002 mönstret i artikel 36 i det protokollet, vars syfte var att göra det möjligt att fatta beslut om interimistiska åtgärder beträffande såväl nationella patent som gemenskapspatent. Artikel 36 syftade inte till att skapa ett undantag från reglerna om nationell behörighet i protokollet, utan från reglerna rörande internationell behörighet. [13]

45. Jag anser inte att denna hänvisning till regelverket för tvister rörande gemenskapspatent (vilket inte preciserades i den permanenta mekanismen), på ett eller annat sätt kan ligga till grund för en tolkning av artikel 90 i förordning nr 6/2002 om gemenskapsformgivningar. Den nederländska lagstiftaren gav visserligen uttryck för sin benägenhet att koncentrera all behörighet rörande skydd för gemenskapspatent till en enda domstol, och gjorde gällande att det var i överensstämmelse med bestämmelsen i protokollet, men detta beslut skingrar inte tvivlen rörande räckvidden av artikel 90, jämförd med artikel 81, i förordning nr 6/2002.

46. Större tyngd har argumentet rörande ”ekonomin” i förordning nr 6/2002, som Procureur-Generaal och den nederländska regeringen har hänvisat till. Enligt deras uppfattning utgör artikel 90 den allmänna bestämmelsen när det gäller interimistiska åtgärder, inklusive skyddsåtgärder, och denna reglering får sedan kompletteras beroende på i vilken typ av tvist som dessa åtgärder begärs:

– Om det rör sig om en talan ”om intrång i och giltighet av gemenskapsformgivningar” (artikel 81), är det bara specialdomstolarna som får fatta beslut om relevanta interimistiska åtgärder, inklusive skyddsåtgärder, eftersom det enbart är dessa som har exklusiv behörighet för den typen av förfaranden.

10 En annan sak är hur effektiva dessa åtgärder är, beroende på vilken domstol som fattar beslut om dem. Jag ska återkomma till denna fråga senare.

11 Deras påpekanden är en återgivning av de som framförts i kassationstalan i lagens intresse vid Hoge Raad (Högsta domstolen).

12 EUT L 401, 1989, s. 34.

13 Protokollet behandlar den internationella behörigheten i artikel 14 och den nationella i artikel 15.

– Om det rör sig om andra taleformer än de som avses i artikel 81, blir innebörden av artikel 90.1 tydligare, genom att den föreskriver att alla domstolar i en medlemsstat, inklusive specialdomstolarna, får fatta beslut om interimistiska åtgärder, inklusive skyddsåtgärder. Därigenom underlättas förståelsen av denna ”problematiska eller gåtfulla”[14] formulering.

47. Jag delar emellertid inte denna uppfattning. Mot den talar uppbyggnaden av avdelning IX i förordning nr 6/2002, vilken handlar om ”Behörighet och förfarande i mål om gemenskapsformgivningar” och är indelad i tre avsnitt:

– I avsnitt 1 anges vad som skulle kunna betecknas som bakgrunden till fastställandet av vilken nationell domstol som är behörig att pröva en tvist. De bestämmelser som det där hänvisas till är de i verkställighetskonventionen,[15] vilka är tillämpliga om inte annat anges i förordning nr 6/2002.

– Avsnitt 2 föreskriver undantag från tillämpningen av Bryssel I bis-förordningen. Det innehåller regler om internationell behörighet (artikel 82) och föreskriver vilka domstolar som är behöriga att pröva tvister rörande gemenskapsformgivningar, samt vilka typer av talan de ska pröva (artiklarna 80 och 81).[16] Artikel 90 (”Interimistiska åtgärder, inklusive skyddsåtgärder”) ingår i detta avsnitt.

– Avsnitt 3, som har rubriken ”Andra tvister om gemenskapsformgivningar”, hänvisar till artikel 79.1 och 79.4 för fastställandet av behörig nationell domstol[17] och reglerar nationell behörighet med avseende på annan talan än sådan som avses i artikel 81. Närmare bestämt föreskrivs där att de domstolar som skulle ha haft geografisk och materiell behörighet i fråga om talan som rör ett nationellt formskydd i den berörda staten ska vara behöriga (artikel 93).

48. En systematisk tolkning av avdelning IX i förordning nr 6/2002 bekräftar att lagstiftaren har velat behandla talan om intrång i och ogiltigförklaring av gemenskapsformgivningar annorlunda än andra former av talan. Den förstnämnda talan regleras i avsnitt 2, i vilket artikel 90 ingår. Det är således svårt att godta att den sistnämnda artikeln skulle ha ett annat syfte än det rättsliga sammanhang (avsnitt 2) som den ingår i. Med andra ord omfattar artikel 90 även interimistiska åtgärder, inklusive skyddsåtgärder, som begärts inom ramen för förfaranden om intrång i och ogiltigförklaring av gemenskapsformgivningar.

49. Den nederländska regeringen har dessutom påpekat att placeringen av artikel 90 i avsnitt 2 innebär att det finns ett avstånd till artiklarna 80 och 81 i förordning nr 6/2002. Att artiklarna 82–89, vilka rör andra typer av frågor, har placerats mellan dem, tyder på att de i viss mån är frikopplade från varandra.

50. Det argumentet kan enligt min uppfattning inte godtas. I artiklarna 82–89 i förordning nr 6/2002 finns en rad hänvisningar till sådan talan som avses i artikel 81, vilket visar att de följer samma logik och motiverar att de alla ingår i avsnitt 2 i avdelning IX. Samma logik förklarar varför artikel 90 finns i samma avsnitt, vilket ger stöd för uppfattningen att de interimistiska åtgärder som nämns där motsvarar de förfaranden som föreskrivs i artikel 81 och inte förfarandena i artikel 93, vilken återfinns i avsnitt 3.

14 Procureur-Generaals skriftliga yttrande, punkt 3.23.

15 EGT C 27, 1998, s. 1, konsoliderad version i EUT L 147, 2009, s. 5. Även om hänvisningen till denna konvention ska uppfattas som en hänvisning till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EUT L 351, 2012 s. 1) (kallad Bryssel I bis-förordningen).

16 Dessutom reglerar det vissa aspekter rörande räckvidden och rättsverkan av talan om intrång och ogiltighet och det innehåller bland annat bestämmelser om tillämplig rätt, konnexa mål och behörighet i andra instans (artiklarna 82–89, 91 och 92).

17 Om ingen domstol är behörig enligt reglerna i artikel 79.1 och 79.4, kan talan väckas vid domstol i den medlemsstat där Kontoret för harmonisering inom den inre marknaden (varumärken, mönster och modeller) har sitt säte.

51. En bokstavstolkning och en systematisk tolkning talar således för en annan lösning än den som Procureur-Generaal och den nederländska regeringen har förespråkat. För en sådan lösning talar även logiken bakom det dubbla systemet med specialdomstolar och andra behöriga domstolar, i varje medlemsstat, om den kombineras med dels de interimistiska åtgärdernas olika funktioner, dels funktionen för det domstolsavgörande genom vilket tvisten avgörs i sak.

52. Utan tvekan bidrar specialdomstolarna för gemenskapsformgivningar till att åstadkomma en enhetlig rättspraxis och en enhetlig tillämpning av de bestämmelser som *i sak* reglerar talan om intrång och ogiltighet. Denna syn på sakprövningens roll präglar systemet i förordning nr 6/2002. Syftet med att i artikel 80 koncentrera behörigheten att pröva talan enligt artikel 81 till ett begränsat antal domstolar, är att ”utveckla en enhetlig tolkning av kraven som rör gemenskapsformgivningars giltighet” (skäl 28).

53. Det finns emellertid ingen anledning att tillämpa detta syfte på interimistiska åtgärder, inklusive skyddsåtgärder, där besluten per definition har en tidsmässig begränsning och inte påverkar (eller inte borde påverka) tvistens slutliga avgörande.

54. Även om det inte kan förnekas att ett beslut om interimistiska åtgärder kan ha betydelse i vissa typer av mål, kan det inte hindra att huvudmålet fortsätter [18] och det bör inte ingripa i det som är förknippat med det sistnämnda. Förordning nr 6/2002 förbehåller uttryckligen specialdomstolarna prövningen av sådana komplexa frågor som berör målet i sak (exempelvis ett intrång i eller en ogiltigförklaring av formgivningen).

55. Detta gäller till exempel genkäromål, i vilka svaranden enligt artikel 85.1 ska ange om han eller hon vill ifrågasätta giltigheten av den gemenskapsformgivning som tillhör käranden, när denne har väckt talan enligt artikel 81 i förordning nr 6/2002. I det skede av förfarandet som rör interimistiska åtgärder, räcker det däremot att svaranden framställer en *invändning* om ogiltighet (artikel 90.2 i förordning nr 6/2002). [19]

56. Denna dubbla behandling visar att unionslagstiftaren anser att ett beslut om interimistiska åtgärder, just på grund av sin tillfälliga karaktär i avvaktan på ett avgörande i sak, har en begränsad verkan. Det förhåller sig inte så att domaren med behörighet att besluta om interimistiska åtgärder i sin bedömning av *fumus boni juris* eller de övriga åberopade grunderna, inte får beakta svarandens argument (i form av en invändning) rörande giltigheten av kärandens formgivning, men eftersom denna bedömning inte är slutgiltig kräver den inte något genkäromål och inte heller medverkan av den specialdomstol som i slutändan ska meddela ett avgörande rörande detta.

57. Det bör för övrigt beaktas att även om det är uppenbart att domstolarna för gemenskapsformgivningar har behörighet inom detta område, så saknar inte de övriga nationella domstolarna det.

58. Systemet för formskydd bygger på en samexistens mellan skyddet på gemenskapsnivå och det skydd som bara gäller på nationell nivå, vilket motsvaras av en tilldelning av domstolsbehörighet.

18 Det var därför som domaren med behörighet att besluta om interimistiska åtgärder i Amsterdam i sitt beslut av den 12 januari 2017 angav en tvist för att väcka talan i sak.

19 I den spanska versionen av den bestämmelsen används på ett olämpligt sätt uttrycket ”*demanda de nulidad*”, trots att det i själva verket rör sig om en invändning och inte en talan i processrättslig mening. Detta bekräftas av de andra språkversioner som jag har granskat: *exception de nullité*, i den franska; *plea*, i den engelska; *eccezioni di nullità*, i den italienska; *excepção de nulidade*, i den portugisiska; *Einwand der Nichtigkeit*, i den tyska.

59. Skyddet för nationella formgivningar ankommer på de nationella domstolar (som inte är specialdomstolar i den mening som avses i förordning nr 6/2002) som utses enligt bestämmelserna i varje medlemsstat, vilket i sig otvivelaktigt ger dem en geografisk närhet till området. I dessa tvister får de fatta beslut om samma interimistiska åtgärder som i förekommande fall är tillämpliga på tvister rörande gemenskapsformgivningar. [20]

60. Dessutom är dessa nationella domstolar (som inte är specialdomstolar) även behöriga att pröva vissa tvister rörande gemenskapsformgivningar, i enlighet med artikel 93 i förordning nr 6/2002. De får också fatta beslut om interimistiska åtgärder i sådana mål.

61. De domstolar som är undantagna från behörigheten i artikel 81 i förordning nr 6/2002 rör sig således inom ett område som är bekant för dem, även om de inte har behörighet att i sak pröva en tvist om intrång i eller ogiltigförklaring av en gemenskapsformgivning.

62. Jag anser således inte att argumentet att domstolarna för gemenskapsformgivningar är (mer) specialiserade, motiverar en begränsning av de övriga nationella domstolarnas behörighet när det gäller interimistiska åtgärder, inklusive skyddsåtgärder.

63. Den nederländska regeringen tolkar artikel 90.1 i förordning nr 6/2002 så att den ger frihet för medlemsstaterna att välja hur de ska organisera förfarandet för interimistiska åtgärder, med den begränsningen att domstolen för gemenskapsformgivningar måste vara behörig.

64. Den har i detta sammanhang gjort gällande att medlemsstaternas processuella autonomi bara får ge vika när det finns uttryckliga bestämmelser som föreskriver att det ska inrättas en viss domstol med viss behörighet (som artiklarna 80 och 81 i förordning nr 6/2002). Följaktligen finns det inget som hindrar att en medlemsstat beslutar att specialdomstolarna för gemenskapsformgivningar ska ha exklusiv behörighet att pröva talan om intrång eller ogiltigförklaring, inklusive interimistiska åtgärder.

65. Detta synsätt bygger på en tolkning av artikel 90.1 i förordning nr 6/2002 som en rent fakultativ bestämmelse: Medlemsstaterna ”får” välja att tilldela vissa domstolar behörighet att fatta beslut om interimistiska åtgärder (med den tidigare nämnda begränsningen att de under alla förhållanden måste innefatta domstolarna för gemenskapsformgivningar).

66. Jag anser emellertid att användningen av ordet ”får” i den bestämmelsen har en annan innebörd, som bättre överensstämmer med bestämmelsen syfte. Möjligheten att välja avser inte medlemsstaterna utan käranden i målet. Det är just av skäl som rör skyddet av kärandens intressen och den geografiska närheten för de domstolar som ska ge käranden en snabb respons, [21] även om den bara är interimistisk, som gör att de antingen får vända sig till specialdomstolar eller till vanliga domstolar.

67. Tolkningen av bestämmelsen bör således ske med utgångspunkt i innehavarna av den rätt som är förknippad med gemenskapsformgivningarna och som vänder sig till domstol för att skydda den. Det som med andra ord tillhandahålls är en mer generös processuell möjlighet för interimistiskt skydd, där effektiviteten kommer i första rummet, [22] samtidigt som det ankommer på specialdomstolar att pröva talan om intrång eller ogiltigförklaring i sak.

20 Såsom jag tidigare påpekat (fotnot 8), innehåller förordning nr 6/2002 inte några särskilda bestämmelser om vilket typ av åtgärder det kan röra sig om och regelverket kring dem är det som föreskrivs i varje medlemsstats lagstiftning rörande nationella formgivningar.

21 Så tolkar kommissionen den då den betonar att de berörda personerna måste ges tillgång till en geografiskt näraliggande domstol, vid vilken de kan begära ett akut skydd, vilket innebär att specialiseringen kommer i andra hand. Den nämner till exempel behovet av att säkerställa bevis som riskerar att försvinna eller risken för att förfalskade varor ska spridas från en viss distributionspunkt, exempelvis en hamn eller en fabrik.

22 Inom immaterialrättsområdet har det interimistiska skyddet stor betydelse för att rättsinnehavaren ska få ett proportionerligt skydd, samtidigt som motpartens rätt till försvar iakttas, innan ett avgörande i sakfrågan meddelas (skäl 22 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/48/EG av den 29 april 2004 om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter (EUT L 157, 2004, s. 45; rättelse av fel i EUT L 195, 2004, s. 16)).

68. Det skulle kunna tänkas att det vore överflödigt att inkludera domstolarna för gemenskapsformgivningar, men så är inte fallet. Förklaringen finns i artikel 90.3, där följande föreskrivs:

– Om den berörda personen väljer att ansöka om interimistiska åtgärder vid domstolen för gemenskapsformgivningar, ska de åtgärder som den beslutar om äga giltighet inom varje medlemsstats territorium.

– Om den berörda personen väljer att rikta sin ansökan till en domstol som inte är en specialdomstol, ska de interimistiska åtgärder som den beslutar om endast äga giltighet i den berörda medlemsstaten.

69. Just den sista meningen i artikel 90.3 i förordning nr 6/2002 bekräftar det hittills sagda. Det skulle inte behöva föreskrivas att ”ingen annan domstol [än domstolarna för gemenskapsformgivningar] skall ha sådan behörighet [att utsträcka giltigheten av dess interimistiska åtgärder till varje medlemsstats territorium]”, om de andra domstolarna över huvud taget inte hade haft behörighet att besluta om några som helst interimistiska åtgärder i samband med talan om ogiltigförklaring och intrång i gemenskapsformgivningar.

70. Sammanfattningsvis ger ett beslut om en interimistisk åtgärd av en nationell domstol (i den ovan beskrivna betydelsen) ett sådant domstolsskydd som är förknippat med den typen av förfaranden, vilka karaktäriseras av skyndsamhet, utan att det i det skedet av förfarandet får ske en prövning i sak, vilket det enbart ankommer på domstolarna för gemenskapsformgivningar att göra.

V. Förslag till avgörande

71. Mot bakgrund av vad som ovan anförts föreslår jag att domstolen besvarar tolkningsfrågan från Hoge Raad der Nederlanden (Högsta domstolen, Nederländerna) på följande vis:

”Artikel 90.1 i rådets förordning (EG) nr 6/2002 av den 12 december 2001 om gemenskapsformgivning ska tolkas så att de nationella domstolar som är behöriga inom området nationella formgivningar får fatta beslut om interimistiska åtgärder, inklusive skyddsåtgärder, i förfaranden rörande intrång i eller giltighet av gemenskapsformgivningar, vilka i sak uteslutande får avgöras av de domstolar som utsetts i enlighet med artikel 80.1 i den förordningen.”